

9. Ломброзо Ч. Жінщина преступница и проститутка. – Режим доступу- http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Lombr/12.php
10. Легальная проституция: что значит быть секс-работницей? – Режим доступу <http://news.tochka.net/100840-legalnaya-prostitutsiya-cto-znachit-byt-seks-rabotnitsey>
11. Олександр Кулік. Проституція в Україні: міфи та реалії. – Режим доступу - lalak.org.ua
12. Проституція як соціальне явище режим доступу <http://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=13744>
13. Проституція в Україні: кримінал чи бізнес? – Режим доступу http://sociolab.osvita.com.ua/ukr/articles/ukr_prostitution_crim_or_bussiness
14. Судебник царя Фёдора Ивановича 1589 г./Текст Судебника/ДО. – Режим доступу - <http://ru.wikisource.org/wiki>
15. WORDS FOR 'PROSTITUTE' IN LATIN – Режим доступу <http://webcache.googleusercontent.com>

~Насильство в сім'ї у контексті юридичної соціології~

Єсімов С.С., доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Пташник А.В., студент факультету заочного навчання цивільних осіб Львівського державного університету внутрішніх справ

Артишук Л.Д., студент магістратури Львівського державного університету внутрішніх справ

Проблема насильства в сім'ї в Україні привертає увагу юридичної науки. Згідно з даними правової статистики, охорони здоров'я, соціології, преси, в значної частини сімей склався спосіб життя, для якого насильницькі міжособистісні відносини стають нормою, передаються від одного покоління до іншого. Головними жертвами сімейного насильства є діти, жінки. Окрім наук кримінального і адміністративного права, кримінології доцільно поглянути на проблеми з позиції

юридичної соціології [1].

У світовій юридичній соціології проблема насильства в сім'ї почала досліджуватися в другій половині двадцятого століття. Лідируючі позиції займає США, де зазначена проблема вперше була усвідомлена як негативне явище національного масштабу, що вимагає адекватних науково-теоретичних і практичних підходів до його аналізу та запобігання. Найбільш значущими працями є дослідження М. Страуса, Р. Джеллза і С. Стейнметца. Визнаними авторитетами у зазначеній проблемі, на яких спираються багато вітчизняних вчених, є Р. Геллес, Р. Берк, Е. Даглас, К. Йоллі, Л. Лерман, Д. Хайнс, Л. Шерман, Д. Фінкельхор та ін. Доцільно зазначити, що в Україні проблема насильства в сім'ї досліджується у відомчих навчальних закладах системи МВС України та вищих юридичного профілю.

Насильство в сім'ї є певним наслідком поширеності різних видів жорсткого примусу, який існує у трудовій, громадській, дозвільній життєдіяльності людей. У процесі становлення ринкових відносин в країні активно поширювалися жорсткі, часто кримінальні способи захоплення власності, позбавлення великих мас людей джерел існування. Держава відмовилася від багатьох колишніх форм захисту різних соціальних груп, особливо тих, хто опинився в складному матеріальному становищі. Передусе принцип: хто сильніший, той і успішніше в цьому житті. У цій ситуації сім'я опинилася в складному становищі, коли дорослі представники більше дбали про елементарне виживання, а не про культуру відносин між близькими людьми. Загальна стресова ситуація, в яку потрапило практично все населення країни, неминуче привела до зростання психічного, а в певних ситуаціях і фізичного насильства в сім'ї.

Дослідження неурядових міжнародних організацій, які працюють в Україні, показали, що рівень поширеності сімейного насильства досить високий: практично кожна третя людина в тій чи іншій формі піддається насильству з

боку членів сім'ї. У процентному співвідношенні жінки і діти частіше стають жертвами різного роду насильницьких дій. Спочатку проявляється психічне насильство, яке в певний момент доповнюється різними фізичними діями, що створюють загрозу здоров'ю і життю [2].

Основним джерелом інформації для населення про сімейне насильство є засоби масової інформації. Засоби масової інформації, особливо у блоці новин, показують крайні форми прояву сімейного насильства (побиття, замах на вбивство або вбивство). Таким чином, мимоволі відбувається насадження деструктивних стереотипів в свідомості людей. При цьому саме насильство представляється як нормальний спосіб вирішення конфліктів. Засоби масової інформації повинні б трансливати приклади нормативної культури відносин, забезпечуючи стабільне функціонування та розвиток соціуму. Більш активну роль в у профілактиці насильств у сім'ї повинна відігравати соціальна реклама. Однак цей елемент не передбачено в Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 р. [3].

Уявлення населення про насильство в сім'ї не можна назвати повноцінними та чіткими. У науковій літературі з питання, яке розглядається, звертається увага на високий ступінь поширення антигуманізму. На думку вітчизняних соціологів уявлення людей про насильство в сім'ї мають вельми примітивний характер, що сприяє утвердженню та поширенню цього феномена. Кожна третя людина покладає надію на профілактику та запобігання сімейного насильства на суспільство і державу.

Доцільно погодитися з авторами навчально-методичного посібника «Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання» Запорожцевим А.В., Лабунем А.В., Забродою Д.Г., Басистою І.В., Дроздовою І.В., Брижиком В.О., Мусієнко О.М., що насильство в сім'ї відрізняється високим ступенем латентності [4]. Це

пояснюється, з одного боку, небажанням, а з іншого боку, нездатністю залежних членів сім'ї звертатися в правоохоронні органи. Латентність насильства також пояснюється небажанням і частково нездатністю правоохоронних органів забезпечити реальний захист постраждалих. Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врегулювання питання відповідальності за вчинення насильства в сім'ї у частині відміни штрафу, як адміністративного стягнення, повинно сприяти підвищенню ефективності у профілактиці насильства [5]. Однак відсутність у відомчій статистиці механізму аналізу цього явища у деякій мірі не сприятиме дослідженню впливу внесених змін у законодавство. Також можна констатувати, що є випадки приховування звернень про факти насильства в сім'ї самими правоохоронними органами [2].

З метою профілактики доцільно:

- вчити дітей і дорослих не тільки культурі сімейних відносин, а й культурі управління власною поведінкою, культурі поведінки в конфліктній ситуації і способам виходу з неї.

- педагогічна та соціальна політика в школах і інших соціальних інститутах повинна бути спрямована, насамперед, на формування у людини почуття відповідальності за себе та за інших людей. Тільки формуючи та виховуючи в людині потребу та прагнення до саморозвитку, можна наблизитися до вирішення проблеми насильства в сім'ї. Необхідно навчати людей (починаючи з дитинства) навичкам саморозвитку, самоорганізації і самоконтролю. Таким чином, увага повинна бути спрямована не тільки на сім'ю, а й на окремо взятої людини, його особистість. У зв'язку з цим Міністерству освіти і науки України доцільно розробити і впровадити педагогічні та соціально-психологічні програми для батьків, педагогів, учнів, спрямовані на формування навичок безконфліктного поведінки і ефективної

комунікації; введення в курс шкільної програми з предмету «Основи здоров'я» особливого розділу «Особиста безпека дитини» з відповідною інформацією про права дитини та способах самозахисту (телефони довіри; служба уповноваженого з прав дитини), робота з педагогічної реабілітації та корекції підлітків з поведінкою, що відхиляється [6];

- через засоби масової інформації необхідно вести пропаганду ненасильницьких способів вирішення сімейних конфліктів. Необхідно змістовна зміна інформаційно-виховних програм засобів масової інформації в плані теми насильства в сім'ї. Зокрема, доцільно ввести в практику теле- і радіо консультації та бесіди з проблем правового регулювання сімейних відносин; посилити соціальну рекламу з проблем сімейної політики, громадянських прав сім'ї, виховання дітей; активно залучати громадську увагу до проблеми неприпустимість насильства над дітьми в сім'ї.

Необхідне втручання в ситуацію суспільства, усвідомлення насильства в сім'ї як особливої проблеми, що вимагає комплексної системи профілактичних та корекційних заходів, спрямованих на її вирішення. Було здійснено ряд державних заходів щодо поліпшення соціально-економічного становища сім'ї, захисту материнства і дитинства, щодо запобігання сирітства та бездоглядності дітей [7]. Однак радикально переламати негативні тенденції у цій сфері поки не вдається.

Проблема насильства в сім'ї носить глобальний характер, представляє особливу соціальну проблему і в країнах Європейського Союзу. Але там вона знаходиться під контролем правових норм і менталітету громадянського суспільства, в тому числі – розвиненого правозахисного і феміністичного руху. В Україні положення інше: громадянське суспільство поки слабе, правова культура і авторитет правового механізму не настільки високі, люди керуються традиційними стереотипами вирішення

сімейних конфліктів.

Нарешті, особливу складність представляє та обставина, що в проблемі сімейного насильства складно переплітаються об'єктивні і суб'єктивні умови і чинники, в силу чого аналізувати його причини, встановлювати жертв та винуватців надзвичайно непросто. На думку представництв міжнародних неурядових жіночих організацій в Україні правоохоронні органи вельми неохоче беруться за розслідування сімейних злочинів, обмежуючись лише найбільш тяжкими з них. Комплексний підхід до проблеми запобігання насильству в сім'ї повинен включати:

- зміцнення правової регуляції внутрішньо сімейних стосунків;
- координація у діях правоохоронних органів, закладів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, засобів масової інформації;
- посилення активності інститутів громадянського суспільства;
- затвердження правового менталітету і відродження кращих духовно-моральних традицій сімейного життя;
- системність і цілеспрямованість заходів соціального захисту сім'ї від поза сімейного насильства.

Список використаних джерел:

1. Савчук С. В. Юридична соціологія: предмет та її місце в системі юридичних наук: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12 / Савчук Сергій Вікторович. – Чернівці, 2002. – 228 с.
2. Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dg3/children/News/Kyiv05-11/Presentations/Bochkor_ukr.pdf
3. Розпорядження Кабінету міністрів України від 30.11.2011 № 1209-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 р.». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1209-2011-%D1%80>
4. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навч.-метод. посіб. / Укл.: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброда Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик

В.О., Мусієнко О.М. – К.: ПП «Час Друку», 2012. – 246 с.

5. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо врегулювання питання відповідальності за вчинення насильства в сім'ї: Закон України від 12.02.2015 № 187-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-19/paran6#n6>

6. Методичні рекомендації щодо вивчення основ здоров'я у 2014-2015 навчальному році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.soippo.edu.ua/.../Метод.реком._Основи...

7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства стосовно протидії насильству в сім'ї: Закон України від 25.09.2008 № 599-VI //Відомості Верховної Ради. – 2009. – № 13. – Ст. 153.

~Деякі проблеми профілактики насильства в сім'ї~

Ковалів М.В., завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

Матківська І.А., студент факультету заочного навчання фізичних осіб Львівського державного університету внутрішніх справ

Митник С.Р., студент магістратури Львівського державного університету внутрішніх справ

Зростання насильницьких посягань на життя і здоров'я людини в останні десятиліття є однією з найбільш значущих проблем сучасного суспільства. При цьому 30-40% всіх насильницьких правопорушень вчинюється в сім'ї, що викликає особливе занепокоєння, оскільки насильство у сфері сімейних відносин використовується як способу вирішення як життєво важливих, так і незначних проблем. Причому насильство в сім'ї носить глобальний характер, так як його жертви не є представниками якоїсь однієї соціальної, вікової, статевої, освітньої або професійної групи. При цьому неповнолітні є найбільш